

Sygn. akt III C 1148/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski
Protokolant:	Aplikant aplikacji sędziowskiej Ewa Zubek

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2019 roku w Szczecinie

na rozprawie sprawy

z powództwa Miejskiego Rzecznika Konsumentów w S. działającego na rzecz S. R. (1)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o ustalenie

I. ustala, że kontrakty o nazwach: Umowa Kompleksowa Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK z dnia 31 maja 2017 r. i Umowa Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US z dnia 31 maja 2017 r., zawarte pomiędzy S. R. (1) a pozwaną (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. są nieważne ze względu na skuteczne uchylenie się od oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu;

II. ustala, że żądane przez pozwaną (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zerwanie umów na podstawie § 3 ust. 1 Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK z dnia 31 maja 2017 r. i § 4 ust. 2 Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US z dnia 31 maja 2017 r. nie istnieją;

III. nakazuje pobrać od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 30 (trzydziestu) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski

Sygn. akt III C 1148/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 marca 2018 roku powód Miejski Rzecznik Konsumentów w S. działający na rzecz S. R. (1) wniósł o ustalenie, że:

1) kontrakty o nazwach: „Umowa Kompleksowa Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i „Umowa Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku zawarte pomiędzy S. R. (1) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. są nieważne ze względu na skuteczne uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu,

2) oraz że żądane przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zarwanie umów (§ 3 ust. 1 „Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i § 4 ust. 2 „Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku) nie istnieją;

a także o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że S. R. (1) w dniu 31 maja 2017 roku zawarła w swoim mieszkaniu dwie umowy z pozwaną - pierwsza z nich dotyczyła kompleksowego dostarczania paliwa gazowego, a druga sprzedaży energii elektrycznej. Wskazał, że odnośnie obu umów pozwana występowała jako przedsiębiorca, z kolei S. R. (2) występowała jako osoba fizyczna i umowy te zawarła na potrzeby własne, co oznacza, że była konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c. Powód wskazał, że podstawą prawną jego legitymacji sądowej jest art. 63³ k.c.

Podał, że w dniu 31 maja 2017 roku do mieszkania S. R. (2) przyszedł pełnomocnik pozwanej, informując ją, że jest pracownikiem (...) i (...), tj. dotychczasowych operatorów energetycznych i gazowych. Podał, że podczas spotkania pełnomocnik pozwanej cały czas podkreślał, że się bardzo spieszy i że S. R. (2) musi szybko złożyć podpisy; oferował przy tym obniżkę ceny. Podał, że pełnomocnik pozwanej w trakcie pobytu w mieszkaniu S. R. (2) nie podał, że jest pracownikiem pozwanej (nie wskazał jej nazwy). Powód wskazał, że pełnomocnik pozwanej przedstawił S. R. (2) jedynie dokumenty umów, bez stanowiących ich integralną część cenników i regulaminów. Powód pokreślił, że w momencie zawierania spornych umów S. R. (2) była osobą starszą (miała 85 lat), co stanowi, że charakteryzuje się większą ufnością, nie ma rozeznania w rynku obrotu paliwami, schorowaną (posiadała stymulator serca), wymagała pomocy osoby trzeciej, a zawarcie przez nią spornych umów było skutkiem tego, że zaufała twierdzeniom „domokrądców” i dlatego bez zapoznania się z treścią spornych umów, podpisała je. Powód podał, że S. R. (3) dowiedziała się, że zmieniła sprzedawcę energii elektrycznej oraz dostawcę i sprzedawcę gazu dopiero wtedy, gdy otrzymała pismo od dotychczasowych dostawców (...) spółki akcyjnej i (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Powód dodał, że nieprawidłowości, jakich dopuszcza się pozwana zawierając tego typu umowy zostały zauważone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Powód wskazał, że S. R. (2) złożyła pozwanej oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych spornych umów z powodu błędu. Wskazał, że pozwana nie uznała tego oświadczenia za skuteczne powołując się na to, że S. R. (2) podpisała przedmiotowe umowy. Następnie S. R. (2) złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu tych umowy, ponieważ chciała powrócić do poprzednich sprzedawców energii elektrycznej i dystrybutorów i sprzedawców energii elektrycznej, jednak bezskutecznie. Powód podał, że pozwana nie zmieniła stanowiska w sprawie nawet po interwencji Miejskiego Rzecznika Konsumentów. Powód podał, że pozwana wskazała, że w przypadku przedterminowego rozwiązania obu umów będą naliczane opłaty jednorazowe w wysokości 935 złotych w przypadku umowy dostarczania paliwa gazowego i w kwocie 884 złotych w przypadku umowy sprzedaży energii elektrycznej.

Powód wskazał, że S. R. (2) ma interes prawny w wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie, ponieważ zachodzi potrzeba usunięcia niepewności prawnej, co do jej obowiązku zapłaty na rzecz pozwanej opłat wyrównawczych. Powód podał, że S. R. (2) podpisując sporne umowy działała w błędzie. Wynikał on z tego, że konsumentka działała w zaufaniu do pełnomocnika drugiej strony i dlatego podpisała umowy bez ich czytania. Powód podał, że informacja o tożsamości przedsiębiorcy jest jednym z podstawowych czynników wpływających na podjęcie przez konsumenta decyzji o zawarciu z nim umowy. Powód wywiódł więc, że brak informacji ze strony pełnomocnika pozwanej o tym, z jakim podmiotem mają być zawierane sporne umowy należało uznać jako błąd istotny. Poza tym wskazał, że ceny za usługi świadczone przez pozwaną były wyższe niż od poprzedniego dostawcy.

W ocenie strony powodowej, okoliczności w jakich doszło do zawarcia przedmiotowych umów oraz ich warunki, uzasadniają złożenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Wprawdzie konsument nie zapoznał się z treścią dokumentów obejmujących warunki umów, jednakże działał on w zaufaniu do przedstawiciela drugiej strony umowy, a treść przedłożonych do podpisu umów różniła się od przedstawionych mu warunków co do nazwy sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu. Błąd dotyczył zatem

treści czynności prawnej i był również istotny w rozumieniu przepisu art. 84 § 2 k.c. Nadto umowy te przewidywały obciążenie konsumenta nie tylko opłatą z tytułu sprzedaży energii elektrycznej i dostawy paliwa gazowego, ale również i opłatami dodatkowymi z tytułu „usługi dodatkowej” oraz „usługi pomiarowej (...)”, o czym konsument nie był informowany, a tym bardziej nie wyraził na to zgody. Opłaty z tego tytułu za cały okres umowy wynosiły 1 853,40 złotych. W tej sytuacji uzasadnione jest przyjęcie, że gdyby konsument nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie nie złożyłby oświadczenia o zawarciu przedmiotowych umów.

Pozwana (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w odpowiedzi na pozew z dnia 25 czerwca 2018 roku wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji procesowej powoda.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew odnośnie zarzutu braku legitymacji procesowej powoda pozwana wskazała, że powód przekroczył swoje ustawowe umocowanie do występowania na rzecz konsumenta w postępowaniu cywilnym w przypadku roszczenia o naprawienie szkody na zasadach ogólnych, w tym uznanie nieważności umowy. Podała, że w toku postępowania sprawa powinna toczyć się z udziałem osoby, na rzecz której powód wytoczył powództwo. Powołał się na treść art. 12 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, z którego wynika, że uprawnienie do wystąpienia z powództwem o ukształtowanie prawa przysługuje wyłącznie konsumentowi, a powiatowemu (miejskiemu) rzecznikowi praw konsumentów – nie. Zakwestionował to, aby art. 63³ k.p.c. stanowił podstawę legitymacji procesowej powoda. Pozwana podniosła dodatkowo brak umocowania powoda do występowania w sprawie – brak dokumentu świadczącego o powołaniu na stanowisko Miejskiego Rzecznika Konsumentów w S. – oraz brak dowodu, z którego wynikałoby, że konsument, na rzecz którego powód występuje, wyraził na to zgodę.

W dalszej części uzasadnienia pozwana wyjaśniła, że jednym ze sposobów zawierania przez nią umów z klientami jest zawieranie tej umowy poza lokalem przedsiębiorstwa przez podmioty pośredniczące, na podstawie zawieranych z pozwaną umów agencyjnych. Pozwana podała, że reprezentujący ją przedstawiciele odwiedzają potencjalnych klientów w ich domach, prezentują im pełną ofertę pozwanej, tłumaczą wszelkie elementy umowy i tłumaczą konsekwencje jej zawarcia. Pozwana podała, że konsument przed podpisaniem umowy jest zobowiązany do zapoznania się z jej treścią, w tym pozwana dopuszcza możliwość pozostawienia konsumentowi egzemplarza umowy celem zapoznania się z nią i umawia z klientem kolejne spotkanie. Pozwana podkreśliła, że umowy przez nią przygotowywane mają wyraźnie oznaczone logo pozwanej i jej dane rejestrowe, co ma wykluczyć jakiegokolwiek błędy po stronie klientów co do podmiotu, z którym umowa ma być zawarta.

Pozwana podniosła, że wbrew twierdzeniom powoda, przedstawiciel pozwanej przedstawia konsumentowi wszelkie dokumenty związane z zawarciem umowy: umowę, cennik, ogólne warunki umów, pouczenie i wzór formularza odstąpienia od umowy. Umowa z konsumentem zawierana jest podczas osobistej wizyty przedstawiciela pozwanego u danego konsumenta. Podczas osobistego spotkania szczegółowo przedstawiana jest oferta pozwanego. Odbiorca zapoznawany jest ze wszelkimi konsekwencjami zawarcia umowy. Podczas spotkania przedstawiciel pozwanego przekazuje konsumentowi wszelkie informacje wymagane prawem konsumenckim oraz prawem energetycznym, które musi przekazać przedsiębiorca zawierający umowę z konsumentem. W ocenie pozwanej zarzut powoda odnośnie wprowadzania konsumentów w błąd w trakcie procesu zawierania umowy co do tożsamości podmiotu, z którym umowa ma być zawarta, jest bezzasadny, albowiem każdemu z konsumentów pozwana dostarcza i przedstawia dokumenty w postaci umowy, Cennika, OWU, pouczenia i wzoru formularza odstąpienia od umowy. S. R. (1) podpisała oświadczenie, że otrzymała wszelkie dokumenty związane z zawarciem umowy. Pozwana nadto wskazała, że z nagrania rozmowy telefonicznej S. R. (1) z pozwanym wynika, że konsumentka otrzymała informację w kwestii danych pozwanej oraz potwierdziła, że otrzymała egzemplarz umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz że osobiście podpisała umowę. S. R. (1) nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń co do wizyty przedstawiciela pozwanej, należy więc uznać, że wizyta przebiegała w sposób prawidłowy, tak jak przedstawia to pozwana w odpowiedzi na pozew.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie ustalił następujący stan faktyczny:

S. R. (1) była związana umową sprzedaży energii elektrycznej do gospodarstwa domowego przy ulicy (...) w S. z (...) Spółką Akcyjną w P. oraz umową dostawy paliwa gazowego z (...) Spółką Akcyjną w W..

Niesporne, a nadto dowód:

- przesłuchanie S. R. (1) k. 163,

W dniu 31 maja 2017 roku w mieszkaniu S. R. (1) w S. przy ulicy (...) pojawił się przedstawiciel (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. A. M. (1).

S. R. (1) w dniu 31 maja 2017 r. miała 85 lat, wstawiony rozrusznik serca. Dzień wcześniej, to jest w dniu 30 maja 2017 r., S. R. (1) czuła się bardzo źle i w związku z tym została przewieziona do szpitala przy ulicy (...) w S., gdzie podano jej zastrzyki przeciwbólowe. W dniu 31 maja 2017 r. S. R. (1) czuła się oszołomiona i jej głowę zaprzętały myśli co będzie dalej z jej zdrowiem.

(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. A. M. (1) podczas wizyty u S. R. (1) w dniu 31 maja 2017 r. poinformował ją tylko, że zachodzi potrzeba dokonania zmiany umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy dostawy paliwa gazowego, nie mówił z jakiego powodu ma być zmiana tych umów. Przedstawiciel pozwanej A. M. (2) mówił S. R. (1), że mu się spieszy, nie przedstawił się jaką firmę reprezentuje. S. R. (1) była przekonana, że A. M. (2) jest z firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.. A. M. (1) nie mówił S. R. (1), że jest z innej firmy niż (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.. A. M. (1) nie mówił S. R. (1), że chce przedstawić ofertę zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego.

A. M. (1) przedstawił S. R. (1) umowy do podpisania, mówił tylko, że ma być zmiana umów, nie wynikało z tego, że S. R. (1) ma zmienić dostawcę energii elektrycznej i paliwa gazowego. S. R. (1) nie była świadoma, że podpisanie w/ w umów doprowadzi do zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego. Wizyta A. M. (1) u S. R. (1) trwała bardzo krótko.

A. M. (1) nie informował S. R. (1), że jest przedstawicielem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i że zawarcie umów na przedstawionych przez niego warunkach oznacza zmianę sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu na (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Z uwagi na fakt, że przedstawione przez A. M. (1) informacje dotyczące zmiany umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy dostawy gazu nie budziły wątpliwości co do tego, że umowa ta nie prowadzi do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu, a na podstawie ich postanowień rachunki za energię elektryczną i paliwo gazowe będą niższe, S. R. (1) podpisała przedłożone jej formularze umowy sprzedaży energii elektrycznej numer (...)_US i umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK bez zapoznania się z ich treścią.

Przy zawarciu ww. umów S. R. (1) nie okazano ani nie doręczono ogólnych warunków umowy sprzedaży energii elektrycznej i dostarczania gazu ani cennika promocyjnego.

Zamiarem S. R. (1) nigdy nie było dokonanie zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego.

W trakcie wizyty przedstawiciela pozwanej A. M. (1) u S. R. (1) do S. R. (1) zadzwonił pracownik pozwanej, przedstawiając się, że dzwoni z (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Rozmowa trwała krótko, bo 43 sekundy. S. R. (1) oświadczyła, że podpisała umowę i że otrzymała komplet dokumentów. Pracownik pozwanej nie pytał się S. R. (1) o nic innego ponad powyższe.

Dowód:

- przesłuchanie S. R. (1) k. 163,

- nagranie rozmowy telefonicznej jak na płycie CD k. 159,

Umowa sprzedaży energii elektrycznej nr (...)_US została zawarta na czas określony 60 miesięcy.

Zgodnie z postanowieniem § 1 ustęp 3 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zobowiązała się do sprzedaży odbiorcy – S. R. (1) energii elektrycznej, a odbiorca zobowiązał się do jej kupna i odbioru dla punktu odbioru energii elektrycznej na warunkach określonych w umowie, ogólnych warunkach umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz cenniku promocyjnym.

Odbiorca uprawniony był do wypowiedzenia umowy, bez podania przyczyny, poprzez złożenie pisemnego oświadczenia o wypowiedzeniu. Umowa ulega rozwiązaniu z ostatnim dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym oświadczenie o wypowiedzeniu wpłynęło do sprzedawcy. Odbiorca może wskazać późniejszy termin rozwiązania umowy.

Zgodnie z postanowieniem § 4 ustęp 2 umowy w przypadku wypowiedzenia przez odbiorcę umowy zawartej na czas określony przed upływem okresu 60 miesięcy, odbiorca zapłaci sprzedawcy opłatę jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy zawartej na czas określony. Wysokość opłaty jednorazowej wynika z pomnożenia stawki 17 złotych przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.

W treści dokumentu zatytułowanego „Oświadczenie odbiorcy”, znajdują się między innymi oświadczenia o następującej treści:

1. oświadczam, iż świadomie zawarłem na okres 60 miesięcy umowę sprzedaży energii elektrycznej z (...) Spółką z o.o. w W. oraz że otrzymałem jeden egzemplarz umowy wypełniony i podpisany przez pełnomocnika (...) Spółki z o.o. w W. (pkt 1),
2. oświadczam, że przy zawarciu umowy udzieliłem (...) Spółce z o.o. w W. pełnomocnictwa m. in. do wypowiedzenia umowy mojemu dotychczasowemu operatorowi systemu dystrybucyjnego i sprzedawcy energii elektrycznej oraz do zawarcia umowy w moim imieniu z dotychczasowym operatorem systemu dystrybucyjnego (pkt 2),
3. oświadczam, że przy zawarciu umowy otrzymałem egzemplarz Ogólnych Warunków Umowy sprzedaży energii elektrycznej i Cennik Promocyjny (pkt 3),
4. oświadczam, że zostałem poinformowany, że warunkiem rozpoczęcia sprzedaży energii elektrycznej przez (...) Spółkę z o.o. w W. jest rozwiązanie przeze mnie umowy kompleksowej z dotychczasowym sprzedawcą energii elektrycznej; oświadczam jednocześnie, że zostałem poinformowany, że zawarcie umowy z (...) Spółką z o.o. w W. spowoduje rozwiązanie wcześniej zawartych przeze mnie umów w zakresie sprzedaży energii elektrycznej z innymi sprzedawcami (pkt 6),
5. oświadczam, iż zostałem poinformowany, iż zawarłem umowę na czas określony i w przypadku wypowiedzenia umowy na czas określony przeze mnie lub przez (...) Spółkę z o.o. w W. z mojej winy po upływie 14 dni od zawarcia umowy, mogę zostać obciążony przez (...) Spółkę z o.o. w W. opłatą jednorazową w wysokości wynikającej z pomnożenia 17 złotych przez liczbę pełnych miesięcy, o ile została skrócona umowa zawarta na czas określony (pkt 9),
6. oświadczam, że w procesie zawarcia umowy z (...) Spółką z o.o. w W. zostałem poinformowany o przysługujących mi prawach, uzyskałem niezbędne informacje oraz zapoznałem się z przedstawionymi mi dokumentami (pkt 12),
7. oświadczam, że przed zawarciem umowy pełnomocnik (...) Spółki z o.o. w W. okazał mi stosowne pełnomocnictwo potwierdzające jego umocowanie do podpisania umowy w imieniu i na rzecz (...) Spółki z o.o. w W. (pkt 14).

W pouczeniu zawartym na drugiej stronie dokumentu zatytułowanego „Oświadczenie odbiorcy” wskazano, że stroną umowy jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (pkt 2).

Niesporne, a nadto:

- umowa sprzedaży energii elektrycznej nr (...)_US k. 13 – 14, 61 – 63,
- oświadczenia odbiorcy k. 65,

Umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK została zawarta na czas określony 60 miesięcy.

Zgodnie z postanowieniem § 1 ustęp 3 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zobowiązała się do dostarczania odbiorcy – S. R. (1) paliwa gazowego, a odbiorca zobowiązał się do jego kupna i odbioru dla punktu odbioru energii elektrycznej na warunkach określonych w umowie, ogólnych warunkach umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz cenniku promocyjnym.

Odbiorca uprawniony był do wypowiedzenia umowy, bez podania przyczyny, poprzez złożenie pisemnego oświadczenia o wypowiedzeniu. Umowa ulega rozwiązaniu z ostatnim dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym oświadczenie o wypowiedzeniu wpłynęło do sprzedawcy. Odbiorca może wskazać późniejszy termin rozwiązania umowy.

Zgodnie z postanowieniem § 3 ustęp 1 umowy w przypadku wypowiedzenia przez odbiorcę umowy zawartej na czas określony przed upływem okresu 60 miesięcy, odbiorca zapłaci sprzedawcy opłatę jednorazową z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy zawartej na czas określony. Wysokość opłaty jednorazowej wynika z przemnożenia stawki 17 złotych przez liczbę pełnych miesięcy, o które została skrócona umowa zawarta na czas określony 60 miesięcy.

W treści dokumentu zatytułowanego „Oświadczenie odbiorcy”, znajdują się między innymi oświadczenia o następującej treści:

1. oświadczam, iż świadomie zawarłem na okres 60 miesięcy umowę kompleksową dostarczania paliwa gazowego z (...) Spółką z o.o. w W. oraz że otrzymałem jeden egzemplarz umowy wypełniony i podpisany przez pełnomocnika (...) Spółki z o.o. w W. (pkt 1),
2. oświadczam, że przy zawarciu umowy udzieliłem (...) Spółce z o.o. w W. pełnomocnictwa m. in. do wypowiedzenia umowy mojemu dotychczasowemu sprzedawcy paliwa gazowego oraz do zawarcia umowy w moim imieniu z dotychczasowym operatorem systemu dystrybucyjnego (pkt 2),
3. oświadczam, że przy zawarciu umowy otrzymałem egzemplarz Ogólnych Warunków Umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego (pkt 3),
4. oświadczam, że zostałem poinformowany, że warunkiem rozpoczęcia sprzedaży paliwa gazowego przez (...) Spółkę z o.o. w W. jest rozwiązanie przeze mnie umowy kompleksowej z dotychczasowym sprzedawcą paliwa gazowego; oświadczam jednocześnie, że zostałem poinformowany, że zawarcie umowy z (...) Spółką z o.o. w W. spowoduje rozwiązanie wcześniej zawartych przeze mnie umów w zakresie dostarczania paliwa gazowego z innymi sprzedawcami (pkt 6),
5. oświadczam, iż zostałem poinformowany, iż zawarłem umowę na czas określony i w przypadku wypowiedzenia umowy na czas określony przeze mnie lub przez (...) Spółkę z o.o. w W. z mojej winy po upływie 14 dni od zawarcia umowy, mogę zostać obciążony przez (...) Spółkę z o.o. w W. opłatą jednorazową w wysokości wynikającej z pomnożenia 17 złotych przez liczbę pełnych miesięcy, o ile została skrócona umowa zawarta na czas określony (pkt 9),
6. oświadczam, że w procesie zawarcia umowy z (...) Spółką z o.o. w W. zostałem poinformowany o przysługujących mi prawach, uzyskałem niezbędne informacje oraz zapoznałem się z przedstawionymi mi dokumentami (pkt 12),

7. oświadczam, że przed zawarciem umowy pełnomocnik (...) Spółki z o.o. w W. okazał mi stosowne pełnomocnictwo potwierdzające jego umocowanie do podpisania umowy w imieniu i na rzecz (...) Spółki z o.o. w W. (pkt 14).

Niesporne, a nadto:

- umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK k. 9 – 11, 80 – 82,

- oświadczenia odbiorcy k. 82,

S. R. (1) dowiedziała się, że zawierając umowę sprzedaży energii elektrycznej i umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego dokonała zmiany sprzedawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego po otrzymaniu pierwszego rachunku za sprzedaż energii elektrycznej lub paliwa gazowego.

Dowód:

- przesłuchanie S. R. (1) k. 163,

W piśmie z dnia 9 października 2017 roku skierowanym do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. S. R. (1) oświadczyła, że uchyła się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu o zawarciu umowy sprzedaży energii elektrycznej nr (...)_US oraz umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK. S. R. (1) wskazała, że w chwili podpisywania ww. umów działała w mylnym przekonaniu, wywołanym zapewnieniami A. M. (1), że jest on przedstawicielem (...) Spółki Akcyjnej w P. oraz (...) Spółki Akcyjnej w W., że zawarła kontynuację umowy z poprzednim dostawcą energii elektrycznej i paliwa gazowego, że jej intencją nie była zmiana sprzedawcy – dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego.

Dowód:

- pismo z dnia 09.10.2017 r. k. 15, 84,

- przesłuchanie S. R. (1) k. 163,

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w piśmie z dnia 20 października 2017 r. zaprzeczyła, aby istniały przesłanki do złożenia przez S. R. (1) oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli pod wpływem błędu, wskazując, że z treści dokumentów, które opatrzyła własnoręcznym podpisem jednoznacznie wynika, że stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Dowód:

- pismo z dnia 20.10.2017 r. k. 85 – 86,

W piśmie z dnia 3 listopada 2017 roku S. R. (1) oświadczyła, że wypowiada umowę sprzedaży energii elektrycznej i umowę kompleksowego dostarczania paliwa gazowego.

W piśmie z dnia 22 listopada 2017 roku ponownie S. R. (1) oświadczyła, że wypowiada umowę sprzedaży energii elektrycznej i umowę kompleksowego dostarczania paliwa gazowego.

Dowód:

- pismo z dnia 03.11.2017 r. k. 16, 87,

- pismo z dnia 22.11.2017 r. k. 17, 88, 89,

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w piśmie z dnia 13 listopada 2017 r. zaprzeczyła, aby istniały przesłanki do złożenia przez S. R. (1) oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli pod

wpływem błędu, wskazując, że z treści dokumentów, które opatrzyła własnoręcznym podpisem jednoznacznie wynika, że stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Dowód:

- pismo z dnia 13.11.2017 r. k. 18 – 19,

W dniu 5 grudnia 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. poinformowała S. R. (1), że:

- wystawi notę obciążeniową tytułem opłaty jednorazowej za wypowiedzenie umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego przez upływem 60 miesięcy od jej zawarcia na podstawie § 3 ustęp 1 umowy,

- wystawi notę obciążeniową tytułem opłaty jednorazowej za wypowiedzenie umowy sprzedaży energii elektrycznej przez upływem 60 miesięcy od jej zawarcia na podstawie § 4 ustęp 2 umowy.

Dowód:

- pismo z dnia 05.12.2017 r. k. 20,

W dniu 10 stycznia 2018 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wystawiła na rzecz S. R. (1) notę obciążeniową na kwotę 884 złotych, płatną do dnia 9 lutego 2018 roku, tytułem opłaty jednorazowej, zgodnie z umową sprzedaży energii elektrycznej.

W dniu 23 lutego 2018 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wystawiła na rzecz S. R. (1) notę obciążeniową na kwotę 884 złotych, płatną do dnia 25 marca 2018 roku, tytułem opłaty jednorazowej, zgodnie z umową kompleksowego dostarczania paliwa gazowego.

Dowód:

- nota obciążeniowa k. 72, 77,

Miejskim Rzecznikiem Konsumentów w S. jest L. K.. S. R. (1) wyraziła zgodę, aby Miejski Rzecznik Konsumentów w S. wytoczył na jej rzecz powództwo o ustalenie, że:

1) kontrakty o nazwach: „Umowa Kompleksowa Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i „Umowa Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku zawarte pomiędzy S. R. (1) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. są nieważne ze względu na skuteczne uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu,

2) oraz że żądane przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zarwanie umów (§ 3 ust. 1 „Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i § 4 ust. 2 „Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku) nie istnieją.

Dowód:

- zaświadczenie k. 161,

- przesłuchanie S. R. (1) k. 163,

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w całości.

Powód Miejski Rzecznik Konsumentów w S. działający na rzecz S. R. (1) wniósł w niniejszym postępowaniu o ustalenie, że:

- 1) kontrakty o nazwach: „Umowa Kompleksowa Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i „Umowa Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku zawarte pomiędzy S. R. (1) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. są nieważne ze względu na skuteczne uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu,
- 2) oraz że żądane przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zarwanie umów (§ 3 ust. 1 „Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i § 4 ust. 2 „Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku) nie istnieją.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił przepis art. 189 k.p.c., zgodnie z treścią którego powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Przepis art. 189 k.p.c., aczkolwiek zamieszczony w Kodeksie postępowania cywilnego, ma charakter materialnoprawny, stanowi bowiem podstawę dochodzenia roszczeń. Formuła przepisu art. 189 k.p.c. - ustalenie prawa bądź stosunku prawnego - jest tak szeroka, że obejmuje wszelkie prawa i stosunki prawne w zakresie prawa cywilnego, z wyjątkiem tych, w przypadku których ustawodawca przewidział wyraźne wyłączenie bądź przewidział wyraźnie szczególny tryb takiego ustalenia. Przedmiotem ustalenia na podstawie omawianego przepisu może być wyłącznie, co wynika wprost z jego treści, jedynie prawo lub stosunek prawny. Przepis ten nie może natomiast stanowić podstawy powództwa o ustalenie faktu, stanu faktycznego lub dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym procesie, poza jednym wyjątkiem ustalenia przez sąd faktu o charakterze bezpośrednio prawotwórczym, który w istocie zmierza do ustalenia prawa lub stosunku prawnego np. ustalenie, że dane zdarzenie było wypadkiem przy pracy, czy też ustalenie postanowienia umownego określonej treści (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 563/97; wyrok z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 8/07; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2006 r., II PZP 14/05).

Powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione jedynie wtedy, gdy spełnione są łącznie dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje. Pierwsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2011 r., II CKN 898/00 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., II PK 167/09). Ciężar dowodu w zakresie spełnienia powyższych przesłanek spoczywa, zgodnie z przepisem art. 6 k.c., na powodzie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2000 roku, I CKN 903/00 oraz z dnia 14 stycznia 2015 roku, I CSK 1057/14).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa, a wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości w tym zakresie i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. O prawnym charakterze interesu - czyli o potrzebie wszczęcia określonego postępowania i uzyskania oznaczonej treści wyroku - decyduje obiektywnie istniejąca potrzeba ochrony sfery prawnej powoda. Uzależnienie powództwa o ustalenie od istnienia interesu prawnego należy oceniać elastycznie, z uwzględnieniem konkretnych okoliczności danej sprawy i wykładni celowościowej. Pojęcie to powinno być tak interpretowane, by uwzględniało ocenę, czy wynik postępowania doprowadzi do usunięcia wątpliwości istniejących na tle określonego stosunku prawnego i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów. Powództwo z art. 189 k.p.c. musi być celowe, ma bowiem spełniać realną funkcję prawną, a wydane na tej podstawie orzeczenie winno skutkować określeniem w sposób jednoznaczny sytuacji prawnej stron. Nie można zakwestionować interesu prawnego w żądaniu ustalenia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma ono znaczenie zarówno dla obecnych, jak i przyszłych możliwych,

ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw, czy sytuacji prawnej podmiotu występującego z żądaniem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2017 roku, V ACa 984/17). Natomiast o braku takiego interesu można mówić zarówno wówczas, gdy powód nie ma jakiegokolwiek potrzeby ustalenia prawa lub stosunku prawnego, jak również wtedy, gdy może on osiągnąć w pełni ochronę swych praw w sposób prostszy i łatwiejszy np. w procesie o świadczenie albo ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 2 lutego 2018 roku, I ACa 724/1, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2017 roku, V CSK 52/17). W wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 roku Sąd Najwyższy przyjął jednak, że możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie, nie wyklucza istnienia interesu prawnego w ustaleniu stosunku prawnego lub prawa, gdy ustalenie takie zapewni w większym stopniu ochronę praw powoda niż orzeczenie zobowiązujące do świadczenia. Ograniczanie możliwości wystąpienia z powództwem o ustalenie w takich sytuacjach byłoby sprzeczne z jego celem, którym, jak się podkreśla, jest zapewnienie skutecznej ochrony prawnej realizowanej w ramach szeroko pojmowanego dostępu do sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2014 roku, II PK 179/13). Powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jest uzasadnione w sytuacji, gdy zgłoszone żądanie zmierza - w większej mierze niż inne mogące wchodzić w rachubę postępowania - do zapewnienia ochrony praw osoby zainteresowanej.

W okolicznościach faktycznych sprawy powód ma interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa na rzecz S. R. (1), ponieważ strona pozwana przed wniesieniem powództwa w niniejszej sprawie przeczyła istnieniu przesłanek do złożenia przez S. R. (1) oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu i domagała się zapłaty opłaty jednorazowej zastrzeżonej na wypadek wypowiedzenia przez odbiorcę umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy dostawy paliwa gazowego przed upływem 60 miesięcy od zawarcia tych umów. Orzeczenie wydane w niniejszej sprawie definitywnie zakończy spór co do tego, czy umowy były ważne i S. R. (1) zobowiązana jest do zapłaty ww. opłat jednorazowych

Zgodnie z treścią przepisu art. 63³ k.p.c. w sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować, za zgodą powoda, do postępowania w tych sprawach w każdym jego stadium. Za konsumenta uważa się, zgodnie z przepisem art. 22¹ k.c. osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Podniesiony przez pozwanego zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powodowej nie zasługuje na uwzględnienie.

W procesie w charakterze stron mogą występować tylko te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem tego procesu. W każdym procesie sąd powinien przede wszystkim rozstrzygnąć, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego. Ustalenie braku tej zgodności jest stwierdzeniem braku legitymacji procesowej po stronie powoda lub pozwanego, prowadzącym do oddalenia powództwa. Sprzedaż energii elektrycznej oraz dostawa paliwa gazowego następuje na podstawie umowy odpowiednio sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu z odbiorcą i tylko te osoby będące stronami stosunku umownego, mają wobec siebie wynikające z tego stosunku uprawnienia i obowiązki, a co za tym idzie tylko one posiadają interes prawny do dochodzenia przed sądem określonych w tych umowie praw.

Zgodnie z przepisem art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 798 ze zm.) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów wykonuje zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów. Przepis art. 42 ust. 3 tej ustawy stanowi natomiast, że rzecznik konsumentów może w szczególności wytaczać powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępować, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów. Przepis art. art. 63³ k.p.c. stanowi natomiast, że w sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować, za zgodą powoda, do postępowania w tych sprawach w każdym jego stadium. Niezależnie od legitymacji przysługującej rzecznikowi na podstawie przepisu art. 63³ k.p.c. do wytoczenia powództwa na rzecz indywidualnego konsumenta, ustawodawca dodatkowo przyznał rzecznikowi

samodzielną legitymację procesową do: wytoczenia powództwa w postępowaniu grupowym na podstawie art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, wytoczenia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na podstawie przepisu art. 479³⁸ k.p.c. oraz podjęcia czynności na podstawie przywołanego w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew przepisu art. 12 ust. 1 pkt 1,3 i 5 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 roku, poz. 2070).

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym stanowi, że w razie dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać:

- 1) zaniechania tej praktyki;
- 2) usunięcia skutków tej praktyki;
- 3) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- 4) naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądania unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu;
- 5) zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej, ochroną dziedzictwa narodowego lub ochroną konsumentów.

Zgodnie natomiast z przepisem art. 12 ust. 2 tej ustawy z roszczeniami, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 5, mogą również wystąpić:

- 1) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 2) Rzecznik (...);
- 3) krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów;
- 4) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 16 kwietnia 2018 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie V ACa 1096/17 wyraził pogląd, że w świetle treści przepisu art. 63³ k.p.c. zasadą jest, że rzecznik praw konsumentów, jako instytucja powołana do ochrony interesów konsumentów, jest legitymowany do wytoczenia na rzecz konsumenta każdego powództwa w sprawach o ochronę konsumentów. Rzecznik, działający na rzecz indywidualnego konsumenta, może więc wystąpić z każdym żądaniem, z którym mógłby samodzielnie wystąpić ten konsument. Z treści przepisu art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym wynika, że konsument może wystąpić z każdym z pięciu wskazanych w tym przepisie żądań. Konsument może dochodzić tych roszczeń działając samodzielnie. Może też być zastąpiony w procesie przez rzecznika konsumentów działającego na podstawie art. 63³ k.p.c. Rzecznik praw konsumentów, działający na rzecz indywidualnego konsumenta, może więc wystąpić ze wszystkimi roszczeniami, jakie przysługują konsumentowi na mocy art. 12 ust. 1 pkt 1 – 5. Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, art. 479³⁸ k.p.c. oraz przywołanego w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew przepisu art. 12 ust. 1 pkt 1,3 i 5 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym „w żaden sposób nie ograniczają legitymacji przysługującej rzecznikowi na podstawie art. 63³ k.p.c. ale wręcz przeciwnie - legitymację tę rozszerzają. Przepis art. 63³ k.p.c. nigdy nie dawał i nie daje rzecznikowi konsumentów legitymacji do samodzielnego działania. Artykuł 12 ust. 2 pkt 5 NieuczPraktRynkU wprowadził natomiast możliwość dla działania przez rzecznika nie tylko na rzecz konkretnego konsumenta (na podstawie art. 63³

k.p.c.), ale także samodzielnie, wyposażając go we własną materialnoprawną (tzw. publiczną) legitymację procesową. Działając samodzielnie rzecznik jest nie tylko formalną, ale i rzeczywistą stroną postępowania” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2018 roku, V ACa 1096/17). Innymi słowy rzecznik praw konsumentów, działając na rzecz indywidualnie oznaczonego konsumenta, może kierować do przedsiębiorcy każde żądanie wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 1 – 5 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a działając samodzielnie – może skorzystać jedynie z uprawnień wskazanych art. 12 ust. 1 pkt 1,3 i 5.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy w pierwszej kolejności wskazać należy, że Miejski Rzecznik Konsumentów w S. wytoczył powództwo w niniejszej sprawie na rzecz indywidualnie oznaczonego konsumenta – S. R. (1). Wbrew twierdzeniom strony pozwanej, powód - Miejski Rzecznik Konsumentów w S., działający na rzecz indywidualnego konsumenta S. R. (1), nie wywodzi roszczenia z przepisów ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, lecz z przepisów kodeksu cywilnego o wadach oświadczenia woli i domaga się ustalenia, że zawarte przez konsumenta, na rzecz którego wytoczył powództwo, są nieważne z powodu złożenia oświadczenia pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej. Uprawnienie rzecznika konsumentów do wytoczenia powództwa w tej sprawie na rzecz indywidualnie oznaczonego konsumenta wynika zatem wprost z przepisu art. 63³ k.p.c. Sprawy o ochronę konsumentów, o których jest mowa w tym przepisie, są to wszystkie sprawy, których źródłem jest umowa, a jedną z jej stron jest konsument, a drugą - przedsiębiorca. Za konsumenta uważa się, zgodnie z przepisem art. 22¹ k.c. osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. S. R. (1), na rzecz której Miejski Rzecznik Konsumentów S. wytoczył powództwo w niniejszej sprawie, zawarła z pozwaną Spółką umowy, które nie były związane z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Pozwana Spółka natomiast w zakresie swojej działalności zajmuje się m.in. dystrybucją paliw gazowych w systemie sieciowym, wytwarzaniem i handlem paliw gazowych. Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w S., działającemu na rzecz S. R. (1), przysługuje zatem legitymacja do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Wskazać przy tym należy, że uprawnienie do wytoczenia powództwa na rzecz indywidualnego konsumenta, nie wymaga jego zgody. Zarówno przepis art. 42 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jak i przepis art. 63³ k.p.c. wymaga zgody konsumenta jedynie w przypadku wstąpienia do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów. Niemniej jednak S. R. (1) podczas przesłuchania na rozprawie w charakterze strony złożyła oświadczenie, że wyraziła zgodę na wytoczenie przez Miejskiego Rzecznika Praw Konsumentów w S. na jej rzecz powództwa przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. L. K. wykazała również, że zarówno w dacie wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie jak w i dacie zamknięcia rozprawy, pełniła funkcję Miejskiego Rzecznika Praw Konsumentów w S..

S. R. (1), na rzecz której Miejski Rzecznik Konsumentów S. wytoczył powództwo w niniejszej sprawie, zawarła z pozwaną Spółką umowy, które nie były związane z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a zatem Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w S. przysługuje legitymacja do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie przedłożonych dokumentów i przesłuchania S. R. (1), które to dowody Sąd uznał za wiarygodne. Nie ujawniły się żadne okoliczności, które poddawałyby w wątpliwość wiarygodność przesłuchania S. R. (1). Jej zeznania były logiczne i w konsekwencji brak było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Uznanie w konsekwencji przez Sąd orzekający faktu skutecznego złożenia oświadczenia woli o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu o zawarciu umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz o zawarciu umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego nie budzi uzasadnionych wątpliwości w świetle treści załączonych do pozwu dokumentów w postaci umowy sprzedaży energii elektrycznej, umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego, oświadczenia S. R. (1) z dnia 9 października 2017 roku o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, wypowiedzenia umów i przesłuchania S. R. (1).

Przepis art. 84 k.c. stanowi, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od

jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej (§ 1). Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny) (§ 2).

Błąd jest to wada oświadczenia woli, polegająca na tym, że składający je działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie albo pod wpływem braku takiego wyobrażenia. Ustawodawca, choć nie definiuje pojęcia błędu, określa w cytowanym przepisie przesłanki, od których zaistnienia zależy możliwość uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Przepis art. 84 k.c. wyodrębnia dwa rodzaje kryteriów prawnie relewantnego błędu, tj. te, których wystąpienie jest nieodzowne dla uznania błędu za prawnie doniosłą wadę oświadczenia woli, oraz te, które wystąpić muszą dodatkowo przy pewnych typach czynności prawnych i łącznie z pierwszymi uzasadniają przyjęcie prawnej doniosłości błędu. W każdej sytuacji błąd musi spełniać dwa kryteria, a mianowicie musi być błędem co do treści czynności prawnej oraz być istotny. Obie te cechy muszą występować łącznie. Nadto w przypadku czynności odpłatnych konieczne jest spełnienia jednej z trzech przesłanek, wskazanej w art. 84 § 1 zd. drugie, a mianowicie, że druga strona: wywołała błąd swoim choćby niezawinionym zachowaniem albo o tym błędzie wiedziała lub z łatwością mogła ten błąd zauważyć.

Pojęcie błędu co do czynności prawnej, użyte przez ustawodawcę w art. 84 k.c. jest szersze niż sformułowanie „błąd co do treści oświadczenia woli”. Oznacza bowiem, iż mylne wyobrażenie dotyczyć może jakiegokolwiek elementu czynności prawnej, ponieważ zsumowanie wszystkich składników (prawdziwie i fałszywie przedstawionych) tworzy w rezultacie nieprawidłowy obraz całości. Mówiąc ogólnie, błąd co do treści czynności prawnej, oznacza w istocie błąd co do okoliczności wchodzących w skład treści tejże czynności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 marca 2016 roku, I ACA 956/15). Stąd też błędem co do treści czynności prawnej jest również błędne wyobrażenie dotyczące przedmiotu świadczenia, np. cech zbywanego towaru w przypadku umowy sprzedaży. Warunkiem istotności błędu w rozumieniu art. 84 § 2 k.c. jest natomiast niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o treści czynności prawnej, zarówno jej podstawy faktycznej lub prawnej, jak i każdego ich elementu, które było przyczyną złożenia oświadczenia woli, przy uwzględnieniu tego, że gdyby składający oświadczenie znał treść rzeczywistą, nie złożyłby tego oświadczenia. Między błędem a oświadczeniem woli powinien istnieć związek przyczynowy. Nie ma przy tym znaczenia, czy błąd odnosi się do faktów poprzedzających zawarcie stosunku prawnego, towarzyszących jego zawarciu, czy też jego skutków. O istotności błędu przesądzać muszą kryteria obiektywne, odnoszone do oceny rozsądnego człowieka, który znając prawdziwy stan rzeczy, nie złożyłby oświadczenia woli tej treści, a jej podstawą powinien być całokształt okoliczności, w tym również rozważenie interesów stron stosunku prawnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 maja 2016 roku, I ACA 971/15). Błędem relewantnym w świetle art. 84 k.c. jest zatem jedynie błąd co do treści czynności prawnej, a więc mylne wyobrażenie o którymkolwiek składniku treści konkretnej czynności prawnej (np. przedmiot czynności prawnej, rodzaj czynności, osoba kontrahenta) oraz błąd istotny, to jest tego rodzaju mylne wyobrażenie, które pozwala przyjąć, że gdyby osoba nie działała pod wpływem błędu i tym samym prawidłowo oceniała sytuację, to nie złożyłaby oświadczenia woli danej treści.

Wiek S. R. (1) w dniu podpisania kwestionowanych umów – 85 lat – okoliczności wizyty przedstawiciela pozwanej A. M. (1) u S. R. (1), rodzaj i zakres informacji przekazanych S. R. (1) przez przedstawiciela pozwanej przed podpisaniem umów, ograniczający się w zasadzie tylko do przekazania komunikatu, że chodzi tylko o zmianę umów, nie poinformowanie S. R. (1), że zmieni dotychczasowych dostawców energii elektrycznej i paliwa gazowego na nowego dostawcę, jak i ewidentny brak zamiaru i celu po stronie S. R. (1) w zmianie dotychczasowego dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego, świadczy o tym, że S. R. (1) została wprowadzona w błąd przez przedstawiciela pozwanej co do treści czynności prawnej (tu zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego na nowego dostawcę, wypowiedzenia umowy dotychczasowym dostawcom), błąd był istotny, albowiem gdyby S. R. (1) nie działała pod wpływem mylnego wyobrażenia, nie złożyłaby oświadczeń w przedmiocie zawarcia kwestionowanych umów – vide przesłuchanie pozwanej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że w świetle twierdzeń pozwu znajdujących potwierdzenie w treści pisma skierowanego przez S. R. (1) do pozwanej w dniu 9 października 2017 roku i w świetle przesłuchania S. R. (1), S. R. (1) miała mylne wyobrażenie o drugiej stronie umów oraz o ich treści, a wyobrażenie to zostało wywołane zachowaniem przedstawiciela pozwanej A. M. (1), a zatem zostało wywołane przez stronę pozwaną. Poinformował on S. R. (1) jedynie o tym, że zachodzi potrzeba dokonania zmiany umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy dostawy paliwa gazowego, która to zmiana ma charakter jedynie formalny i zmierza do obniżenia wysokości rachunków za energię elektryczną i gaz. Nie informował natomiast S. R. (1), że jest przedstawicielem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i że zawarcie umów na przedstawionych przez niego warunkach oznacza w istocie zmianę sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu na (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Wskazać należy, że przepis art. 84 § 1 zd. 2 k.c. nie wymaga aby wywołanie błędu przez drugą stronę było przez nią zawinione, do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia wystarcza nawet niezawinione wywołanie błędu przez drugą stronę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 września 2016 roku, I ACa 206/16).

Z ustalonego stanu faktycznego sprawy – vide przesłuchanie S. R. (1) – wynika, że przedstawiciel (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. A. M. (1) podczas wizyty u S. R. (1) w dniu 31 maja 2017 r. poinformował ją tylko, że zachodzi potrzeba dokonania zmiany umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy dostawy paliwa gazowego, nie mówił z jakiego powodu ma być zmiana tych umów. Przedstawiciel pozwanej A. M. (2) mówił S. R. (1), że mu się spieszy, nie przedstawił się jaką firmę reprezentuje. S. R. (1) była przekonana, że A. M. (2) jest z firmy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.. A. M. (1) nie mówił S. R. (1), że jest z innej firmy niż (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.. A. M. (1) nie mówił S. R. (1), że chce przedstawić ofertę zmiany dostawy energii elektrycznej i paliwa gazowego. A. M. (1) przedstawił S. R. (1) umowy do podpisania, mówił tylko, że ma być zmiana umów, nie wynikało z tego, że S. R. (1) ma zmienić dostawcę energii elektrycznej i paliwa gazowego. S. R. (1) nie była świadoma, że podpisanie w/w umów doprowadzi do zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego. Wizyta A. M. (1) u S. R. (1) trwała bardzo krótko. A. M. (1) nie informował S. R. (1), że jest przedstawicielem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i że zawarcie umów na przedstawionych przez niego warunkach oznacza zmianę sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu na (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Z uwagi na fakt, że przedstawione przez A. M. (1) informacje dotyczące zmiany umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy dostawy gazu nie budziły wątpliwości co do tego, że umowa ta nie prowadzi do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy gazu, a na podstawie ich postanowień rachunki za energię elektryczną i paliwo gazowe będą niższe, S. R. (1) podpisała przedłożone jej formularze umowy sprzedaży energii elektrycznej numer (...)_US i umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego nr (...)_UK bez zapoznania się z ich treścią. Przy zawarciu ww. umów S. R. (1) nie okazano ani nie doręczono ogólnych warunków umowy sprzedaży energii elektrycznej i dostarczania gazu ani cennika promocyjnego.

Co należy podkreślić, zamiarem S. R. (1) nigdy nie było dokonanie zmiany dostawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego.

Zachowanie zaś przedstawiciela strony pozwanej, który informował S. R. (1), że treścią umowy jest jedynie zmiana dotychczasowych umów, uzasadnia przekonanie, że niezapoznanie się przez odbiorcę energii i gazu z umowami przed ich podpisaniem, co przyznała S. R. (1), nie wyłącza uprawnienia do powołania się na wadę oświadczenia woli w postaci błędu. W wyroku z dnia 14 stycznia 2009 roku (sygn. akt IV CSK 358/08) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że uzgodnienie poszczególnych postanowień umowy w toku negocjacji usprawiedliwia postępowanie podpisującego, który co prawda świadomie nie czyta dokumentu, ale czyni to w przekonaniu, że jego treść odpowiada przyjętym postanowieniom. Podsuniecie mu do podpisu dokumentu obejmującego inną wersję umowy oznacza wprowadzenie w błąd. W takim wypadku strona, która podpisała dokument przygotowany przez drugą stronę nie czytając go, będzie mogła powołać się na błąd. W przedmiotowej sprawie S. R. (1) na pewno pozostawała w błędzie co do tożsamości strony każdej z umów po stronie dostawcy, bo przecież przedstawiciel pozwanej informował ją tylko, że zachodzi „potrzeba zmiany umów”. S. R. (1), działając w tych okolicznościach w zaufaniu do przedstawiciela pozwanej, podpisała umowy

bez ich czytania będąc w mylnym przekonaniu, że nie chodzi o zmianę dotychczasowych dostawców na nowego dostawcę i wypowiedzenie umów dotychczasowym dostawcom.

W ocenie Sądu orzekającego istotnie okoliczności, w jakich doszło do zawarcia umowy oraz zachowanie przedstawiciela pozwanej mogło wywołać u S. R. (1) (również biorąc pod uwagę jej podeszły wiek i zaufanie jakim osoby starsze darzą przedstawiciela sprzedawcy energii elektrycznej i paliwa gazowego) mylne wyobrażenie o treści umów, a zaniechanie dokładnego zapoznania się z treścią umów było usprawiedliwione zachowaniem jej przedstawiciela. Przedmiotowa umowa obciążała S. R. (1) dodatkowymi opłatami z tytułu „usługi dodatkowej” oraz „usługi pomiarowej S.”, które to opłaty zwiększały zakres jej zobowiązań wobec pozwanej, ponad to, co zobowiązana jest świadczyć na rzecz dotychczasowego sprzedawcy energii elektrycznej i dostawcy paliwa gazowego. Uzasadnia to jest przypuszczenie, że gdyby składając oświadczenie o zawarciu umów sprzedaży energii elektrycznej i dostawy gazu nie działała pod wpływem błędu i oceniała sprawę rozsądnie, nie zawarłaby tych umów. Również z przesłuchania S. R. (1) nie wynika, aby kiedykolwiek miała zamiar zawrzeć umowy zmieniającego dotychczasowych dostawców energii elektrycznej i paliwa gazowego.

Powyższych rozważań Sądu i końcowych wniosków jak wyżej nie zmienia treść nagranej rozmowy telefonicznej pracownika pozwanej ze S. R. (1) do czego doszło w trakcie wizyty przedstawiciela pozwanej A. M. (1). Jak ustalono, w trakcie wizyty przedstawiciela pozwanej A. M. (1) u S. R. (1) do S. R. (1) zadzwonił pracownik pozwanej, przedstawiając się, że dzwoni z (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Rozmowa trwała krótko, bo 43 sekundy. S. R. (1) oświadczyła, że podpisała już umowę i że otrzymała komplet dokumentów. Pracownik pozwanej nie pytał się S. R. (1) o nic innego ponad powyższe. Tak krótka treść rozmowy telefonicznej w żaden sposób nie dowodzi, aby S. R. (1) wcześniej, bo jak sama przyznała w rozmowie telefonicznej już podpisała umowy, nie działała pod wpływem błędu. Zarówno wizyta przedstawiciela pozwanej jak i rozmowa telefoniczna jak wyżej trwały krótko, z rozmowy telefonicznej nie wynika, aby pracownik pozwanej informował jakie są skutki podpisanych umów, czy też pytał czy pozwana ma świadomość co do skutków podpisanych umów – tu zmiany dotychczasowych sprzedawców energii elektrycznej i paliwa gazowego.

Zgodnie z przepisem art. 88 § 1 k.c. uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. Oświadczenie w przedmiocie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli objętego umową sprzedaży energii elektrycznej oraz umową kompleksową dostarczania paliwa gazowego S. R. (1) złożyła w piśmie z dnia 9 października 2017 roku. Oświadczenie to dotarło do pozwanej w taki sposób, że mogła się zapoznać z jego treścią, o czym świadczy treść jej pism. Oświadczenie to zostało złożone z zachowaniem przewidzianego w przepisie art. 88 § 2 k.c. rocznego terminu od dnia wykrycia błędu. Umowy zostały zawarte w dniu 31 maja 2017 roku, a S. R. (1) miała wykryć błąd po doręczeniu jej pierwszego rachunku za energię elektryczną lub rachunku za gaz. Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli o zawarciu przedmiotowych umów zostało złożone 9 października 2017 roku.

Błąd istotny co do treści czynności prawnej jest wadą oświadczenia woli powodującą względną nieważność czynności prawnej. Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli z powodu błędu ma charakter prawa podmiotowego kształtującego, co oznacza, że jego wykonanie kształtuje stosunki pomiędzy stronami prowadząc do przekształcenia nieważności względnej czynności prawnej w nieważność bezwzględną. Sankcja nieważności bezwzględnej oznacza, że czynność nie wywołuje żadnych skutków prawnych w sferze cywilnoprawnej, a stan ten ma charakter definitywny, nie podlegający konwalidacji. Możliwość skorzystania z uprawnienia do uchylenia się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia zależy wyłącznie od składającego oświadczenie o uchyleniu, a skutek wywołany jego złożeniem następuje ex lege. Uchylenie się od skutków oświadczenia woli znosi ex tunc wszystkie skutki prawne zawartej umowy.

Ustalenie bezwzględnej nieważności kwestionowanych umów pociąga za sobą w konsekwencji dodatkowe ustalenie, że roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych nie istnieją.

Sąd w konsekwencji nie przeprowadził dowodu z zeznań świadka A. M. (1), albowiem świadek ten nie stawiał się w Sądzie, ani nie został doprowadzony do Sądu przez Policję.

Mając powyższe na uwadze Sąd:

- w punkcie I wyroku ustalił, że kontrakty o nazwach: „Umowa Kompleksowa Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i „Umowa Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku zawarte pomiędzy S. R. (1) a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. są nieważne ze względu na skuteczne uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu,

- w punkcie II wyroku ustalił, że żądane przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zarwanie umów na podstawie § 3 ust. 1 „Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i § 4 ust. 2 „Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku nie istnieją.

W konsekwencji ustalenia, że umowy, z których wynikał obowiązek zapłaty opłaty jednorazowej za wypowiedzenie odpowiednio umowy sprzedaży energii elektrycznej i umowy dostawy paliwa gazowego przez upływem 60 miesięcy od jej zawarcia, są nieważne, w punkcie II wyroku Sąd ustalił, że żądane przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. roszczenia wynikające z wyliczenia kar umownych za przedterminowe zarwanie umów na podstawie § 3 ust. 1 „Umowy Kompleksowej Dostarczania Paliwa Gazowego nr (...)_UK” z dnia 31 maja 2017 roku i § 4 ust. 2 „Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej nr (...)_US” z dnia 31 maja 2017 roku nie istnieją.

Zgodnie z treścią przepisu art. 96 pkt 11 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych powiatowy (miejski) rzecznik praw konsumentów w sprawach dotyczących ochrony indywidualnych interesów konsumenta nie ma obowiązku uiszczania kosztów sądowych. Zgodnie z treścią przepisu art. 113 ust. 1 tej ustawy kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić (...), sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Istnienie podstaw do obciążenia kosztami sądowymi należy rozumieć przede wszystkim w kontekście art. 98 § 1 k.p.c., określającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Innymi słowy, obciążenie przeciwnika nieuiszczonymi kosztami sądowymi może nastąpić wówczas, gdy przeciwnik ten przegrał proces w całości lub w części, pod warunkiem że koszty te były niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwana przegrała niniejszy proces, co uzasadnia obciążenie jej obowiązkiem zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwoty 30 złotych tytułem opłaty od pozwu, której nie miał obowiązku uiścić powód Miejski Rzecznik Konsumentów S. działający na rzecz S. R. (1).

W powołaniu powyższej argumentacji orzeczono jak w sentencji wyroku.

S., dnia 3 czerwca 2019 r., Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski

Sygn. akt III C 1148/18

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować w kontrolce uzasadnień wyroków.
2. Odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pozwanej.
3. Akta przedłożyć po upływie pisma, apelacji lub za 30 dni od wykonania zarządzenia.

S., dnia 3 czerwca 2019 r., Sędzia Sądu Rejonowego Tomasz Cegłowski